

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 149/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 42 Cpr 84/2017-82 zo 14. mája 2018 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 CoPr 13/2018 z 11. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

2. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 42 Cpr 84/2017-82 zo 14. mája 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 CoPr 13/2018 z 11. decembra 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol zamestnancom [REDAKOVANÉ] arcidiecézy vo funkcii farára vo farnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „farnosť“). Sťažovateľ uviedol, že po tom, čo odmietol splniť pokyn zamestnávateľa, ktorý bol podľa jeho názoru v rozpore s cirkevným Kódexom kanonického práva, a teda prijať preloženie z farnosti, zamestnávateľ s ním okamžite skončil pracovný pomer.

Sťažovateľ uviedol, že vo farnosti bol štatutárnym orgánom, a preto s poukazom na § 42 ods. 2 a § 63 ods. 1 písm. d) Zákonníka práce je jeho výpoveď neplatná.

3. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľa o určenie, že pracovný pomer medzi žalobcom a žalovaným nepretržite trvá, zamietol s poukazom na rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 12 C 153/2006 z 2. októbra 2009, ktorým rozhodol o zamietnutí žaloby sťažovateľa o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Uvedený rozsudok potvrdil krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 Co 19/2010 zo 4. mája 2011. Uvedené rozsudky nadobudli právoplatnosť 20. júna 2011.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

4. Sťažovateľ s napadnutými rozsudkami nesúhlasí a porušenie svojich práv odvíja od tvrdenia, že okresný súd nemal jeho žalobu o určenie, že pracovný pomer nepretržite trvá, zamietnuť z dôvodu už rozhodnutej veci.

5. Sťažovateľ uviedol, že „... sťažnosť podávam v zmysle § 132 ods. 3 zákona o Ústavnom súde SR pri nevyčerpaní právnych prostriedkov, ktoré mi priznáva zákon z dôvodov osobitného zreteľa súrnosti konania vo veci bez zbytočných prietahov.“.

6. Vo vzťahu k povinnému právnomu zastúpeniu v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ uviedol, že „... som bezúspešne oslovil niekoľkých, ktorí si osvojili právny názor, že vo veci bolo právoplatné rozhodnuté. Preto týmto žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky o pridelenie advokáta...“.

7. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „Základné ústavné právo [REDAKOVANÉ]... právo garantované Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v hlave I článok 6 ods.1, ako právo na spravodlivé súdne konanie, a podľa článku 46, Ústavy Slovenskej republiky, ako právo na súdnu a inú právnu ochranu, bolo rozsudkom Okresného súdu Košice II 42Cpr/84/2017-82 zo dňa 14. mája 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach 9CoPr/13/2018 zo dňa 11. decembra 2019 bolo porušené. Ústavný súd Slovenskej republiky vec vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s odôvodnením napadnutých rozsudkov a v konečnom dôsledku aj nesúhlas s potvrdením skončenia jeho pracovného pomeru. Porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) sťažovateľ vníma práve cez odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu (krajský súd rozsudok potvrdil), podľa ktorého o skončení pracovného pomeru sťažovateľa už bolo skoršími rozhodnutiami právoplatne rozhodnuté.

III.1 K namietanému porušeniu práv rozsudkom okresného súdu

15. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku okresného súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

16. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu.

III.2 K namietanému porušeniu práv rozsudkom krajského súdu

17. Z § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitého zreteľa.

18. Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

19. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ nevyužil možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania, ktorú mu poskytuje Civilný sporový poriadok. Napriek tomu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že „... sťažnosť podávam v zmysle § 132 ods. 3 zákona o Ústavnom súde SR pri nevyčerpaní právnych prostriedkov, ktoré mi priznáva zákon z dôvodov osobitného zreteľa súrnosti konania vo veci zbytočných prieťahov.“.

20. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že pokiaľ sťažovateľ tvrdil, že existovala vada konania zakladajúca prípustnosť dovolania z niektorého z dôvodov uvedených v § 420 a § 421 CSP, mal povinnosť využiť dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno aj vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa zachovania lehoty na podanie sťažnosti smerujúcej proti meritórnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu po procesnom rozhodnutí odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, II. ÚS 91/2011) považovať za účinný právny prostriedok nápravy porušenia označených práv, pretože v prípade procesného rozhodnutia odvolacieho súdu (dovolací súd by konštatoval neexistenciu tvrdenej vady) by bola vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu lehota na podanie ústavnej sťažnosti zachovaná (§ 124 zákon o ústavnom súde).

21. Ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je možnosť intervencie zo strany ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (porov. *mutatis mutandis* I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (*mutatis mutandis* I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, IV. ÚS 177/05).

V prípade, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 551/2018).

22. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy a z § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné

prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

23. Napokon ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ predniesol iba veľmi neurčité dôvody, ktoré mali byť posúdené ako okolnosti hodné osobitného zreteľa v súvislosti s nevyčerpaním všetkých prostriedkov nápravy. Skutočnosť, že sťažovateľ subjektívne považuje svoju právnu vec za súrnu, nemôže zakladať oprávnenosť prieskumu zo strany ústavného súdu ešte pred prieskumom v rámci mimoriadnych opravných prostriedkov.

24. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou proti napadnutému rozsudku krajského súdu meritórne nezaoberal a túto odmietol podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

III.3 K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

25. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

26. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

27. Ústavný súd konštatuje, že síce sťažovateľ požiadal v ústavnej sťažnosti o ustanovenie právneho zástupcu, avšak žiadnym spôsobom ani len netvrdil, tým menej preukázal majetkové pomery, ktoré by túto žiadosť odôvodňovali.

28. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, nie je neprípustná, ani zjavne neopodstatnená.

Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti proti napadnutému rozsudku okresného súdu pre nedostatok právomoci a v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu z dôvodu neprípustnosti, je zrejme, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 82/2020).

29. Pretože neboli splnené dva z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku rozhodnutia).

30. Berúc do úvahy všetky uvedené skutočnosti, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. a) a d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde a zároveň žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu